

2021-09-13

HSN/941/2021

Samordningskansliet
Tfn: 063-14 75 71
E-post: daniel.l.nilsson@regionjh.se

Regeringskansliet,
Socialdepartementet

Svar på remiss, Ombuds tillgång till vård- och omsorgsuppgifter och behörighetskontroll i vården, SOU 2021:39.

Region Jämtland Härjedalen är överlag positiv till utredningens förslag men vill framföra följande synpunkter.

Regionen anser att utredningen är i stort en positiv fortsättning på tidigare utredningar inom informationsöverföring inom/mellan vård och omsorg. Att även ombud kan få elektronisk tillgång till patientuppgifter och sammanhållen vård- och omsorgsdokumentation är ett led i att göra personen (och dess ombud) likvärdiga och delaktiga parter i sin egen vård. Ombudsfunktionen kan minska konsekvenserna av ett digitalt utanförskap. Tidigare tillgång till ombudstjänsten på Journalen via nätet visar att det finns en önskan eller ett behov för ett antal personer att ta hjälp av ombud. Efter nedstängning av tjänsten har den efterfrågats. Regionen välkomnar utredarens förslag då det finns behov av tjänsten.

Regionen ser gärna en lösning som samtidigt beaktar patientens integritet och möjliggör en effektiv och informerad vård och omsorg för äldre eller personer med funktionsnedsättning. Begreppet ombud antyder en mer ingripande roll än det samtycke till utlämnande av patientjournal till annan än patienten som det handlar om. Därför anser regionen att utredarens förslag att ombud som mest får ha tillgång till samma uppgifter som patienten är rimligt och klokt. Personens möjlighet till begränsning av information och uppgifter om registrerade efter ett visst datum eller från en viss vårdenhet uppfattas positivt då det ökar personens möjlighet att själv bestämma över avgränsningar. Avgränsningarna medger att personen själv kan påverka hur stor del av den sammanhållna vård- och omsorgsdokumentationen som ska delas med ombudet.

Regionen ställer sig dock tveksam till utredarens förslag att genom en kryssmarkering få åtkomst. Regionen anser att detta förslag till arbetssätt är otillräckligt, och inte tillräckligt säkert. Detta då hälso- och sjukvård samtidigt noga anmodas kontrollera att samtycket verkligen är utifrån fri vilja, och har en skyldighet att anmäla vid misstanke då förutsättningarna inte är uppfyllda. Det blir svårt att säkerställa att samtycket från patienten är utifrån hans fria vilja.

Kombinationen mellan framtidsfullmakt och ombuds tillgång till vård och omsorgsinformation diskuteras i utredningen. Lagen om Framtidsfullmakt undantar möjligheten till att överlåta en fullmakt för åtgärder inom hälso- och sjukvård och tandvård. Regionen ser att Ombudsfunktionen skulle öppna upp den möjligheten för en person som vill ha hjälp av t.ex. en närstående. Därför ser regionen det önskvärt att framtidsfullmakten gav möjlighet att ge ett ombud elektronisk åtkomst även i ett läge när personen har nedsatt beslutsförmåga. I utredningens förslag saknas den möjligheten eller alternativa lösningar som kan ge den enskilde stöd och hjälp för en ökad delaktighet i vården.

Vidare ser Region Jämtland Härjedalen att utredaren lyfter frivilligheten för vårdgivaren, dock omnämns inte huvudmannen för socialtjänstens verksamheter

Region Jämtland Härjedalen ser det av vikt att grundförutsättningen för att personen ska få tillgång till hela sin vård- och omsorgsdokumentation är att även den del av dokumentationen som finns i kommunernas system tillgängliggörs via sammanhållen journalföring eller att även kommunerna levererar till Journalen via nätet på 1177.se. Detta ser regionen som en förutsättning för att utredningens intentioner ska uppfyllas.

Vidare anser Region Jämtland Härjedalen att det är otydligt rörande den anmälan till vårdgivaren som hälso- och sjukvårdspersonal ska göra när misstanke uppstår om att samtycket inte givits frivilligt eller om personen är okänd för patienten. Hur ska den kontrollen göras? När ska anmälan göras, vad ska den innehålla och vad blir vårdgivarens åtgärd? Mycket oklarheter och utredaren skulle behöva förtydliga dessa delar.

Regionen ser dessutom, om vårdgivarens åtgärd blir att blockera personen från åtkomst till patientens journal, vad är det för typ av beslut? Är det ett överklagningsbart myndighetsbeslut enligt Förvaltningslagen eller ska det kunna laglighetsprövas? Även dessa delar behöver förtydligas av utredaren.

Avslutningsvis välkomnar Region Jämtland Härjedalen de juridiska förutsättningarna som utredningen medför, det kommer dock ställa regionerna inför praktiska och ekonomiska utmaningar att införa detta tekniskt på ett skyndsamt och lagenligt vis. Regionen reflekterar över att det kan komma att krävas systemanpassningar av vårdens patientinformationssystem, i vilken utsträckning och vilken kostnad det medför är svårt att bedöma. Regionen anser att utredningens förslag kan vara till nytta för den ambitiösa digitaliseringen som hälso- och sjukvården eftersträvar och att det kan bidra till positiva effekter för informationssäkerheten, då utbyte av information i dagsläget ofta sker på osäkra och till viss del olagliga sätt, exempelvis via fax och e-post.

Tom Silverklo (C)
Hälso- och sjukvårdsnämndens ordförande